

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előzetes árak:	
Helyben:	Vidéken:
1 óra 60 f.	1 óra 1 K —
3 óra 1 K 80	3 óra 3 —
6 óra 3 — 60	6 óra 8 —
1 óra 7 — 20	12 óra 12 —

Főszerkesztő és lapkiadó: Baranyay Lajos.
Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
Telefon 208.

Egyes szárok kaphatók: a rohánytűszűkben.

Támadás Prohászka püspök ellen.

Olyan nagy emberek, mint Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök, akiknek tevékenysége egy egész ország, sőt az ország határain túl élő emberekre nézve is vezető irányt szab, nem lehetnek el a nélkül, hogy a dícséret mellett jókaratú vagy rosszakaratú bírálatnak is ki ne volnának téve.

A napokban egy 51 lapos füzet jelent meg, amelyet városunkba is többeknek megküldöttek s amely tisztára Prohászka püspök irodalmi és társadalmi működését bírálja még pedig lehető élesen és nem mindenszenvedélyesség és rosszakarat nélkül. Azt mondja: Prohászka püspök maga is gyakorolt kritikát egyes egyházi események fölött, még pedig éles és elevenbe vágó kritikát, miért lenne tehát kivéve az igazságos kritika alól az ő nyilvános tevékenysége, amelyet írásban és szóval folytat?

A röpirat szerzője ismeretlen, illetve álnevet használ: *Tátrai Félix*, több mint valószínű, hogy pap. Németül ír, de a nyomdát, ahol mérges írása napvilágot látott, nem óhajtja a nyilvánossággal közölni.

Mivel ezt a röpiratot ország-szerte tárgyalni fogják, talán nem lesz fölösleges, ha a Fejérmegyei Napló olvasói is tudomást szereznek róla, annál is inkább, mert az egész írásnak ami fehérvári irodalmi ünnepélyünk a kiindulási pontja. Bocsánatot kérek az olvasótól, hogy épen én veszem a bátorságot a feleletre, de némileg az én papi személyemet is érintve érzem általa.

Abból indul ki, hogy Prohászka püspököt, mint kath. író nem lett volna szabad ünnepelni, mert hiszen egyik-másik írása indexen van, vagyis nem találkozott a hivatalos Egyház helyeslésével. Mivel az ez év januárjában rendezett irodalmi ünnepély kiindulásánál mint papi ember egyedül voltam, talán szükséges, hogy a magyarázatot én magam adjam hozzá?

Prohászka püspök úr 30 éves írói jubileumát először a Katho-

likus Szemle pendítette meg a múlt esztendőben. Fehérvárott először Lauschmann Gyula dr. főorvos írt róla, ő utána vetették fel az eszmét, hogy mi fehérvári írók és tollforgatók ünnepeljük a mi büszkeségünket s lepjük meg valami kedves, szűkkörü ünnepeléssel. A kis ünnepélyből nagy ünnepély lett, amelyből az egész ország kivette a részét.

Hogy az index-kongregáció omlított határozatára miért nem voltunk tekintettel s miért nem hívtam rá fel a figyelmet én, nyíltan és őszintén megmondom!

Abból, ha az index kongregáció valamely szellemi termék kifogásol, nem következik okvetlenül az, hogy azt s főleg annak szerzőjét elítélendőnek kell tartanunk. Lehet az az írás olyan is, amelyről a kongregációnak az az egyszerű véleménye, hogy ez idő szerint nem tartja alkalmasnak arra, hogy azt papi ember, mint egyházi tanító hirdesse.

Ez azonban legkevésbé sem lehet elégséges ok arra, hogy annak szerzőjét, ki nemcsak számtalan egyéb írásával oly felséges módon szolgálja három évtizeden át Magyarországon a katolikus Egyház, a vallási reneszánsz, mondjuk meg röviden: a halhatatlan lelkek ügyét s aki egyébként is, mint író, az egész magyarságnak elsőrangú büszkesége — ne ünnepeljük. Az ünnepély rendezőinek lelkétől teljesen távol állott a gondolat, hogy Prohászka püspök írói jubileumának megünnepelésével bármily tekintetben is kontraktarozzák a kongregáció ítéletét s ha az ünnepélyen ez a gondolat — bár ha a legburkoltabb alakban is — kifejezést nyert volna, jól tudjuk, elsősorban az ünnepelt püspök egyházáért lángoló lelkéből váltott volna ki tiltakozást, sőt lesújtó ítéletet.

Épen ezért a leghatározottabban tiltakozunk a röpirat szerzőjének azon erőszakos magyarázata ellen, mintha akár a fehérvári ünnepély, akár a Pázmány-egyesület közgyűlése azt célozta volna, hogy tüntetőleg állást foglaljon Prohászka pü-

pök kongregációi ítélettel indokra tett művei vagy akár a kongregáció ítéletével szemben, az általa elítélt Prohászka püspök mellett. Az ünnepély rendezői előtt, ha egyáltalán gondoltak rá, legfeljebb a Fénelon vagy Bellarmin biboros példája lebeghetett, kik nem szüntek meg a francia, illetőleg az egyetemes egyház büszkeségei lenni akkor, mikor műveik indexre kerültek, illetőleg azok olvasását (Bellarmin) az egyház vezetői a híveknek óvatosságból egy időre eltiltották.

Egyébként pedig tisztában vagyunk a Prohászka megérteni nem akarók egész táborával. Rengeteg, kötetekre menő írásból kiszakítanak egy-egy részletet vagy kifejezést, aztán föltesznek a szemükre egy sötét szemüveget, nem néznek sem előre, sem hátra, bedugják a füllüket és elkezdnek filozofálni és lamentálni, hogy ezt a részletet lehet így vagy úgy érteni és ha magyarázzák ilyen meg olyan következtetéseket lehet belőle levonni. Hogy ez a felfogás Prohászka 30 esztendőig való tanításával ellentétes, hogy ha 1—2 sorral előre vagy utóbbra olvasunk, egy kis jóakarattal kiolvashatjuk az egészen korrekt, az Egyház szellemének megfelelő álláspontot, azzal nem törődnek, mert nem akarnak vele törődni. Mi tudjuk, hogy Prohászka püspök egy egészen eredeti sajátos nyelvet teremtett, amely sokszor csak sejtet, sokszor homályos, esetleg könnyen félre magyarázható. Tudjuk azt is, hogy sokszor szédítő magasságokon jár, a legnehezebb kérdéseket feszegeti, a modern embert akarja odavezetni Krisztus szelleméhez s mikor ezt teszi, kénytelen az ő eszével gondolkodni, leszállani az ő érzélem világához, kénytelen megmutatni neki a saját olvadó szívét, amely annak a másíknak fájdalmát, örömet, bánatát átérzi. Prohászka püspök évenként ezer és ezer ember lelkével foglalkozik, nem a disznóbörkötéses nagy könyvek sárga levelei mögül, hanem szemtől-szembe, közvetlen közelségből, tehát nem teheti azt, a mit ezek a fekete ókulás bácsik hirdetnek: így volt eddig és így fog maradni ezután is, ha beleszakadsz is.

Helyes! a lényegből nem akarunk engedni mi sem, amint hogy Prohászka püspök sem engedett, sőt lehajtotta fejét akkor is, amikor engedelmisséget követelt tőle. Jól tette! helyesen tette! Az Egyház az első, az Egyház ami édesanyánk még akkor is, ha szót nem ejtve ki, csak szigorú tekintetével követeli tőlünk az engedelmisséget: de kikérjük magunknak azoknak a folytonos gyanúsítását, akik mindenáron hitlenséggel akarnak bennünket gyanúsítani, noha jól tudják, hogy Prohászka püspök 30 esztendőn keresztül mindig híven állott szent Péter sziklája mellett, több jó papot nevelt az Egyháznak és több hívő lelkében lobbantotta fel Krisztus szeretetét, mint az ő ridig bíráló a kákan csomót keresők közül a legeslegtöbbek. Egy akkora ember mint Prohászka Ottokár, aki egész életét Egyháznak szentelte, akinek minden írása, akinek minden beszéde, magán társalgása és házi apostolkodása az Egyház elveinek, Krisztus szellemének szolgálatában merül ki, megérdemelve legalább annyit, hogy akik bírálják, vegyenek annyi fáradságot, hogy az ő jóakarattát, az ő csodálatos szeretetét és Egyháza iránt mindenkor való hűségét se felejtse ki a kritikájukból.

Hogy a „*Mehr Klarheit*”-nek nevezett röpirat mit foglal magában, csak röviden akarjuk érinteni. Kifogásolja a fehérvári, különösen pedig a Pázmányegyletben lefolyt ünnepélyt. Miért? Mert, szerinte, nem lehet egy oly egyházi író ünnepelni, akinek némely könyvei indexen vannak. Erre megfelelőnk már.

Nyolc oldalon rágódik Mihályfy Akos egyetemi tanár azon mondásán, hogy Prohászka a tollat, a könyvet, az újságot olyan fontosnak tartja, mint a szöveget, a kath. írókat pedig munkatársainak becsüli. Tátrai Félix úr szerint ez egy igen nagy tévedés, mert a pap fel van szentelve és szentségeket szolgáltat ki, az újságíró pedig nincs felszentelve. Ezt magyarázza 8 oldalon keresztül. Isten éltesse, és csak folytassa a lyukfaragást, ha okosabbat nem tud.

Haragszik Försterre, hogy az protestáns vallású, és hogy mi

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS
VÁSZNÁRUHÁZA,
BARÁTOK ÉPÜLETE

NAGY RAKTÁR: menyasszonyi kelengyék
intézeti fehérneműkből.
Olcsó, szabott árak mellett.

Mai lapunk 4 oldal.

mégis olvasnak az írásait, a hogy a Förster-kultuszának Prohászka az egyik vezére. Mi papok bizony olvassuk, sőt nagyon sokan is olvassuk; az ifjabbja és okosabbja minden bizonylan. En pl. nem szégyenlem bevalani, hogy évek óta egy írónak a munkáját sem használtam annyiszor fel a predikációmban, mint épen Försterét.

Haragszik a cserkészekre, haragszik a Regnum Marianum vezetőjére, Isóf Alajosra, szóval minderre és mindenkire, aki Prohászka püspökkel egy vonalban áll.

Talán akaratlanul, avagy vigyázatlanságból azonban el is árulja önmagát. Magasztalja Samassa érseket, aki pár évvel ezelőtt szintén kirohant Prohászka püspök ellen. Tehát helyen vagyunk. Da liegt der Hund begraben. Az egész kirohás az öreg Dörmögő Dörmötör iskolájából került ki. Samassa volt az, aki mindenkit legorombított, aki leszamarazta Zichy Nándort és boosánatot nem kért tőle, akinek nem kellett néppárt, nem kellett kath. kör, népszövetség, kath. sajtó, nem kellett senki és semmi, de azért jobbat ő maga sem csinált semmit, aki nem tanult az utóbbi 30 év alatt semmi újat, hanem élt azokból a jogi ismeretekből, amelyeket Deák Ferenc levegőjében magába szítt, ez a Samassa hivatottnak érezte magát, hogy a magasságok felé törő Prohászka Öttokárnak is utána dörmögjön.

A két ember közötti különbséggel tisztában vagyunk mi is, mások is.

Még csupán egy dologra akarok megjegyzést tenni. Arra,

hogy ezt az egész kirohást, bármennyire erősítgesse is az írójó, hogy az igazságos kritikus jogos álláspontján áll, rossznapú személyeskedésnek tartom. Szeptemberben lamentálni egy irodalmi ünnep lefolyása miatt, amely 8 hónap előtt történt — ennek az értelmét nem tudom felfogni. Hanem más tendenciát látok. Most közeledik a kath. nagygyűlések ideje, amelyeknek fénypontja hosszú éveken át Prohászka püspök beszéde szokott lenni. Két évvel ezelőtt sikerült az akció, Prohászka püspök nem jelent meg a nagygyűlésen. Ugy látszik most is ez az alattomos szándék. Reméljük, hogy Prohászka püspök ur az idén nem veszi észre a dörmögő dörmötöröket.

Bilkei Ferenc.

A gyáva.

Mikor besorozták, erős volt a teste, de gyenge, sőt nyomorék a lelke. Hiányzott belőle a hit és a remény. Az ő kalapját is felpántlikázták a pajtások s talán ő is dalolt faluhosszat miközben a kalappal elfodított szeméből könnyek hulltak.

Kozma Sándor 21 éves fegyvervárcsurgói legény megkapta a behívót, hogy október 7-én rukkoljon be katonának. De a legény rettegést az angyalbőrös gyöngyélettől, amien annyi millió ember játsza átessett. Nem mert katonának menni amíg pedig a becsület és köteleesség kedvéért még félelme dacára is meg kellett volna tennie. De gyáva volt. F. hó 23-án dában

egy 9 milliméteres revolverrel főbelötte magát s nyomban meghalt. Zsebében volt egy levél, melyet még június 15-én megírt s ebben a levélben kéri szülei bocsánatát. Tehát már hó napok óta küzdött erőltlen lelke a halállal, amely végre is legyőzte. Az ilyen ember nem is lett volna hasznára a hadseregnek, mert oda olyan legény kell akinek nemcsak a teste, de a lelke is alkalmas.

A VÁROSI kölcsönügyek.

Négy millió korona angol pénz.

Szerdán délután a polgármester a városi kölcsönügyek tárgyában bizalmas értekezletet hívott össze, melyen bejelentette, hogy egy angol cég négy millió korona kölcsönre ajánlatot tett a városnak. Az ajánlat, mely örvendetes előjele a javuló pénzügyi helyzetnek, a városra nézve eléggé kedvező és elfogadható. Az 5.25 % os törlesztéses kölcsön 50 évre szólna, azonban a cég csak 87 K-val váltaná be a 100 K-as kötvényeket s ez a körülmény 551 %-ra növelné a kamatot, ami azonban még így is elfogadható.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a polgármester tájékoztassa magát az ajánlattevő cég felől s a pénzügyeztetek jelenlevő tagjai is megigérték,

hogy információt szerezzenek. A polgármester egyidejűleg érdeklődik a belügyminiszteriumban, hogyha a város megköti ezt az üzletet, várható-e annak miniszteri jóváhagyása.

Mire fordítja a város a négy milliót? A polgármester kimondja, majd, hogy melyek a sürgős rendezni valók, melyeknek elintézése már nem szenvedhet tovább halasztást. Így például a vízvezeték-934000-koronás hátraléka, a városi pénztárból kivett 600000 korona függő kölcsön, a közbiztonsági építése és ne is mondjuk többet, mert mindjárt kevés lesz az a kis négy millióeska. Egyelőre csak óhajtjuk, hogy minél előbb megkapjuk.

HIREK.

Ad limina. Tudvalevő, hogy a megyéspüspökök három évenként kötelesek Rómába menni s az egyház fejének jelentést tenni egyházmegyéjük állapotáról. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a népszövetségi zárandoklattal, mint annak vezetője kívánt az örök városba utazni, de a zárandoklat a kolera miatt elmaradt s így ő külön teszi meg az utat. Mielőtt megyéspüspökünk utra kell volna, a székesfehérvári káptalan s a helyi papság, akihez több vidéki lelkipásztor is csatlakozott, csütörtök d. e. 11 órakor bucsúztisztelgésen jelent meg főpásztora előtt.

A rádzsák földjén.

A „Fejermegyei Napló” eredeti tárcája. Írta: Agoston Mihály.

Sőt úgy látszik, hogy a mai odiózus hangulat közepette, amikor a gazdasági és politikai kérdések mindjobban előtérbe nyúlnak Indiában, a nők helyzetének a javítására irányuló akcióval még várni kell.

A hindu nők helyzetének a terén két fontos feladat várna még az angol kormányzatra és pedig elsősorban a gyermekkori házasságok eltülése és az özvegynek újra való férjhez menetelének a lehetővé tétele. Mindkettőnek a kivitele előtt évezredek barbár hitelvek képeznek hatalmas válaszfalat, melyeket ledönteni csak majd erőszakos uton, törvényes rendszabályokkal és semmi ellentmondást nem tűrő vasszigorral lehet.

Az indus házasság rendezésének a kérdésébe mindeztidig nem nyúltak bele az angolok azért, hogy a benszülőttek az európaiól mint egy példát fognak majd venni e téren s betájták, hogy a korai házasság a nemzedék fejlődésére ugy erkölcsi, mint testi hátránnyal bír. A házasságot ósrégi szokás szerint a hinduk már három-négy éves korukban kötik, abban a korban, amikor még jóformán csecsemőkorukat élik a házasságot, maga a házassági együltetés nyolc-tíz éves korban, tehát a gyermekkorban kezdődik, amikor még az értelmi képesség, a testi fejlettség a legkedveztebb stádiumban van. Ennek

a bá-bár szokásnak aztán a ház-s felekre nézve rettenetes következményei vannak! Különösen a nőkre nézve! A brahmaizmus vallási fogalmait szerint a három éves korban kötött házasság jogilag teljeszen a valóságos házasság hatásait idézi elő! Már mostan sokszor előfordul, hogy a kisdud „férj” pl. 5 éves korában meghal, mely körülménynek fogva „özvegye” 2-3 éves csöppsgét új házasság kötéseére egész életét át képtelenné vált. Ha ehhez a körülményhez hozzászámítjuk még a száz év előtti barbár özvegy-rés, mely vallási törvény a 2-3 éves csecsemő „özvegyességét” sem tett kivételt, a teljesesebb fogalmat alkothatják t. olvasóim a brahmaizmus bigót hitelveitől s azoknak az emberi életre kiható rettenetes következményeiről.

Abban az esetben pedig, amikor nyolc-tíz éves korban az „észszony” valóságos házasságot kezd, a korai gyermekszülés és a fejletlen szervezetre nézve a nemi életnek oly korai lehetővé tétele és sok más körülmény aláássa az egészségét. Az első gyermeknek rendszeren elhalnak, vagy csenevésznek maradnak, mely körülmény elég magyarázatát adja annak, mennyire degenerált lehet az indus faj. A fiatal asszonyoknak 40 % a bele is pusztul a természeti renddel oly merőben ellenkező korai házasságlelbe, ha pedig megmaradnak, rendszerint betegesek, véznák, fonyadnak lesznek. A harminc éves nő akárhánszor öreg anyóka be nyomását teszi. Látám sudra (szolgakasztheli) nőket, akiknek már harminc éves korukban unokáik voltak

és büszkén vallották magukat öreg asszonyoknak. A női nem halálózási ideje rendszeren 30-40 év; az a hindunő, aki már 50-60 évet megir, ritkaságszámba megy. Minden másképp volna, ha az indiai angol kormányznak sikerülne a hindu házassági jogát törvényes uton reformálni. Ez azonban — amit már fentebb is említettem — igen kényes feladat, melynek megvalósítását az ósrégi vallási nézetek mellett főképp a braminok merev ellenkezése teszi lehetetlenné. Anynyit elmondhatok, hogy a hindu nő ma még az emberiség mártírja, aki csendes szomorúsággal és békes megadással viseli állati sorsát; a nagy és mindent feláldozó, mindent átalakító hatalmas változásra vár, mely végre jogot ad a kezébe és ténylezővé teszi az emberi társadalomban. Az angolok nagy kulturmunkájának méltó betetőzése lenne Indiában a házasságügy és ezzel kapcsolatban a nőkérdés rendezése, mellyel sok millió asszony rázná le magáról, szeparált és jóformán állattá lealacsonyított helyzetének szomorú béklyóit.

A faji és vallási ellentétek melyek az európai fajt jóformán mindenben elkülönböztik a hindu fajtól, kemény harcot vívnának meg ebben a kényes kérdésben, melynek előnyös rendezése is még a kérdések kérdése lenne. Ily mélyen a népbén gyökeret vert szokást egyszerre kirtani lehetetlen, de reményt lehet meríteni a városokban lakó hindu közép- és felsőosztály magartartásából, amelyek már kezdik átvenni e téren is az európai szoká-

sokat. A burdai gajkivérnök ezidő szerint két leánya van s mindkettő hercegnő már betöltötte nyolcadik életévét, mindazonáltal még csak eljegyezve sincsenek egy jövendőbeli férjfel; ellenben a francia nyelvben modern tudományokban és a zenében képezik őket, s a házasságuk majd csak akkor gondolhatnak, amikor a velük egykorú angoloknak. A városokban élő felvilágosodottabb hinduk a házasságkötésre ugyan szintén elég korán már 14-15 éves korukban rákényszerítik leánygyermeküket, mindez azonban már haladást jelent a régi elvekhez képest, valamint a provinciákban lakó hindu bigotizmusához képest. Az indus faj életképessége, a jövő hivatottsága függ ettől a kérdéstől, melynek a megoldása annál szebb lesz, ha az idők elteltével, a kultura mind nagyobb térhódításaival az európaiak példáján fog kiépülni. (Pankhurst asszony és társai sokkal emberiesebb missziót teljesítenének ha pl. a hindu nők érdekében tennének lépéseket, akik szorongóbb szívvel várják a szabadító kezét, mint a szabad és jóformán minden vallási és társadalmi kötelezettségtől ment európai nők.)

Az özvegy nő második férjhez menetelére is fordultak már elő szórványosan: esetiek, bár ez Indiában még valóságos szenzációszámú megy. Az ilyen házasság azonban ugy a nőre, mint a férfira a kosztjukból való kiközösítést vonja maga után.

(Folyt. köv.)

A pápáság szeretetének, ragaszkodásának, s főpásztorával való, legbensőbb, szolidaritásának Mayer Károly pápai protonotárius lélek mélyéből fakadó szavakkal adott kifejezést. A „liminā Apostolorum” hozzarandókló püspök úgy mond — még ha egyedül megy is, nem megy maga. Vele mennek lélekben papjai és hívei.

Biztosítja a főpásztort a káptalannak és pápáságnak legteljesebb odaadásáról; sőt mondhatja, hogy lélekben vele van és utján kíséri az egész magyar-katoli intelligencia. Kéri, hogy emlékezzék meg rólunk imáiban amikor majd letérdel az apostolok sírjánál s vigye meg az Egyház fejének szeretetünk és hódolatunk nyilvánítását. Végezetül szerencsés utazást és szerencsés visszaérkezést kívánt a főpásztornak.

A megyéspüspök válaszában kijelentette, hogy nagyon jól esik főpásztori szívének a szeretetnek ezen kifejezése. Ez sok mindenért kárpótlás számára. Ugy fog imádkozni papjaiért s híveiért, mint aki lelkét önti ki imájában. A szentsvges Atya iránti hódolatot is örömmel fogja tolmácsolni.

A megyéspüspök pénteken reggel indul dr. Viszota Alajos p. titkár kíséretében s Fiuméből hajón teszi meg az utat.

Egyesüljön a hívek százezeireinek imája s ennek ereje mint áldás kísérje utjában azt, aki mindnyájunknak oly nagyon drága s hozzá vissza őt szerencsésen köznök akik őt oly nagyon szeretjük.

— **Személyi hír.** Dr. Saára Gyula polgármester holnap Nagyváradra utazik, hogy az ott megtartandó polgármesteri kongresszuson részt vegyen.

— **Plebánosi vizsga.** Emsberger József szári, adminisztrátor tegnap délelőtt kitűnő sikerrel letette a plebánosi vizsgát.

— **Házasság.** Pényes családi ünnepségnek lesz színhelye szombaton Békassy István vas megyei főispán kisenyei kastélya, ahol a főispán Antónia leányát vezeteli oltárhoz görgői és toporczy Görgely József 13. huszárezredbeli főhadnagy, Görgey Artur tábornok unokádcse és Görgey Vince altábornagy fia.

— **A városi közegészségügyi bizottság** szedán délután megvizsgálta a kolerakórházba alakított járványkórházat és a megfigyelő állomássá berendezett sörházat.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó akaróimnak és barátainknak, kik 40 éves szolgálati időm betöltése alkalmával jó kívánataikkal elhalmozni kegyesek voltak, hálás köszönetemet nyilvánítom. Tisztelettel: Udvardy János, tisztartó.

Nem lesz polgári fuiskolánk. Dicső kormányunk ismét kitért mágiáért. Közönségesen becsapta Székesfehérvárt. Nincs még egy esztendője, hogy leírta a kormány a városra, hogy polgári fuiskolát akar városunkban felállítani, gondoskodjunk tehát sürgősen helyiségről, mert csak az esetben kapjuk meg az iskolát, ha az már 1913 szeptemberében megnyílik. A város örmel fogadta a miniszteri felszólítást, sürgősen, soronkívül megtett mindent és a kész terveket költségvetéssel, mindennel együtt felterjesztette a miniszterhez — ahol az akták még nincsenek ma sem elintéztve, pedig az első miniszteri felszólítás értelmében már a fehérvári polgári fuiskolában; folyón kellene az e'adásoknak. A polgármester egy ízben lent volt a miniszternél megsürgetni az iskola ügyét, de azt a meglepő választ kapta, hogy egyelőre nincs rá pénz. A subforgató kormány tehát csak igé, de nem ed. Talán valami bizalmi kérdés idején történt ez ígret, amelyet mostanában nem fognak beváltani.

— **A székesfehérvári polgári dalkör** f. hó 28 an este fél 8 órakor az idén is kivonul a költőkirály Vörösmarty Mihály szobrához, hogy ott névünnepe alkalmából az iránta érzett kegyeletét lerója. A dalárda három éneket ad elő. Szóilósy Ferenc elnök ünnepi beszédét mond, Arany Nándor pedig Vörösmarty, Előszobor c. költeményét szavalja.

— **A zenegyesület hangversenyei.** Zenekedvelő egyesületünk, melynek a multban annyi fejlejtetlentül szép zenei esténket köszönhetjük, október 18-an este fél 9 órakor ismét megkezdí hangversenyeinek sorozatát, melynek művészi vezetője Hermann László zenekiskolai igazgató, az egyesület karnagya lesz. A hangversenyek sorozatát az október 18 iki tanári bemutató hangverseny nyitja meg, melynek műsorát még e héten közzölni fogjuk. A novemberi hangverseny Szendy Árpádnak, a legkvalitásosabb magyar zongoraművésznek hangversenye lesz, Decemberben mutatkozik be az újszerűen felharmonizált zenekar, melynek játéka keretét fog szolgáltatni Hubay mester vendégjátékához. Januárban Verdi emlékülnepe (Aidanyitány. Részletek a híres Verdi requiemből, stb.) A további hangversenyek is méltó folytatásai lesznek az eddigieknek. Az egyesület a tavaly bevált kitűnő módszer alapján ez évben is bérletet nyit az évad hangversenyeire együttesen. E szerint: mindenki, aki az összes hangversenyre szóló bármilyen helyet előre lefoglalt, 20 § árengedményben részesül, ha erre és a jegy árának a hangverseny előtt legalább 3 nappal leendő kiízetésére magát írásban kötelezi. A tagok 50 § kedvezménye csak egy jegyre és pedig számozott székre terjed ki, bérletet azonban a fentiek értelmében biztosíthatnak. A bérletek jegyzését ez évben is Schmelzer Jákó ur, a zeneegyesület alelnöke volt szíves magára vállalni (Nádor-u. 6.) hol az eddigi bérítői mult évi helyeiket 1913. október 10-ig maguknak biztosíthatják, azontul azonban ezen elsőbbségi jog megszűnik.

Délutánonkint meleg füstölt husok, kiváló minőségű hentesáruk. Marschallnál Kossuth-utca.

— **A pázmándi kolera.** F. hó 19-én dr. Spáth Henrik kápolnásny. körorvos jelentette, hogy Csurgó Mihály pázmándi lakos koleragyanus tünetek között megbetegedett. Pázmánd község előjárósága a házat rögtön zár alá helyezte és a váli járás főszolgabírájának az esetet azonnal jelentette.

Az elsőfoku hatóság a megbetegedést tényleg koleragyanusnak találta, ugyszintén a vármegye tisztifőorvosa is. A beteg ürülékét felküldték a bakteriológiai intézethez Budapestre, honnét hétfőn este jött az értesítés a főszolgabíró utján, hogy az eset pozitív, valóságos kolera. A főszolgabíró a községet zár alá helyezte. Megfigyelés alá vételték a beteggel érintkezettek is.

A belügyminiszter dr. Sörös egészségügyi felügyelőt kiküldte a szükséges teendők elvégzésére. Dr. Sörös az esetet könnyűnek, nem veszélyesnek találta, amennyiben az előjáróság a rögtön izolálással a kolera járványoszerű fellépésének elejét vette. A megfigyelés alatt állókat a zár alól szigoru orvosi vizsgálat után csütörtökön reggel feloldotta.

Szerdán délután az első foku egészségügyi hatóság a járásorvos és dr. Brancsity Csedomir körorvos jelenlétében a helyszínre újból kiszállt a betegot dr. Sörös egészségügyi felügyelővel megvizsgálta, azt a gyógyulás utján találta. A betegot a zár alól csak akkor oldják fel, ha az ujabban felküldött ürülék bakteriológiai vizsgálat után bacillusmentesnek találtatott. Addig, míg a beteg bacillusos marad megfigyelés alatt áll.

A beteg f. hó 17-én éjjel jött Budafokról, a fertőzés ott történhetett s ha az előjáróság szigoru óvintézkedéseit meg nem teszi, nehezen elfojtható veszedelemmé nőhetne volna ki magát.

— **Táncmulatság.** A DV. Munkások Testező Köre 1913. évi szeptembri hó 28 an a Polgári Lövőde összes termeiben zártkörű táncfuzérket rendez. Kezdete este 8 órakor. Belépti díj: Uraknak 60 fil. Hölgyeknek 40 fil.

— **Aljas rágalom.** A orosz nyelvek mérge ellen nincsen védelem. Behatol az kunyhóba és palotába, éket ver barátok szívébe és konkolyt kever a szerelem tiszta buzájába.

Szeretett városunkat sem kímélte meg a rágalom kigyónyelve, mint az alábbi esetből kiviláglik. A városi tanács ma levelet kapott Budapestről. Írója Grúz József műszaki tisztviselő. Azt írja: hallotta, Székesfehérvárnak sok pénze van, amiből szívesen ad kölcsönt. Ő is reflektál ezer koronára és kéri, küldjék el a kölcsön feltételeit.

Szó sincs róla: Gruszt becsapták. Ezenkívül aljasan megrágalmazták a várost. Mintha Székesfehérvárt felvetné a pénz, mintha lenne kölcsönre ezer koronája. Lám, mily gonosz a rágalom! Ő ityet, de ityet!

— **Baleset.** Bódis György lakatossegéd Kovács István műhelyében munkaközben levágta jobbkezeének mutató ujját. Az utóbbi időben igen gyakran fordulnak elő munkásbalesetek.

Vasárnap este 5 óratól 8 óráig nagy perzsaszőnyeg kiállítás Keresztes Zsigmond üzletében.

— **Bővült a tárgysorozat.** A mai közgyűlés tárgysorozata két ponttal bővült. Az egyik: 4 ideiglenes munkakerő alkalmazása két hónapra az adóügyiosztályhoz; a másik: 35000 korona függőkölcsön kiutalványozása.

— **Leszokatta az urát az ivásról.** Kis Mihályné ráczalmási asszonyoknak sok baja volt az urával. Ivott férjürum, de rendületlenül. És nem ivott ám a drága, hanem bojt, sört és pálinkát. Az asszony meg csak mérget nyelte, míg meg nem unta a dolgot és elhatározta magában, hogy leszoktatja az ivásról. Abba az üvegbe, melyben férje a pálinkát tartotta, marólugot öntött azzal a számítással, hogy ez majd elveszi kedvét az urának örökre az ivástól. Kis Mihály hazatérve a munkából egyenesen a pálinkás üveghez ment, felhajtotta és erős tengeri betegséget kapott a megmarólugozott pálinkától. Nagyobb baja nem történt, de futott a csendőrkökhöz és fejelentette az esetet, mert akkor még nem tudta, hogy felesége volt iudas a dologban. A kir. törvényszék tegnap 8 napi fogházra ítélte az asszonyt, aki sirva könyörgött, hogy engedjék el a büntetést mert ugysem használta az orvosságot, az ura azóta jobban iszik, mint azelőtt.

Látta e már Rudbányai kizárólagos posztókereskedő kosztümszövet ki-lönkességéit. 130—140 cir. széles métere 3 koronától 22 koronáig.

— **Helybenhagyott ítélet.** Hónappal ezelőtt történt hogy Gans Lajos és Gans Géza férehívták és megtámadták dr. Szegő Miklós ügyvédet aki egyedül lévén nem is védekezhetett a támadás ellen. A járásbírósg Gans Lajost 14 napi, Gans Gézát 8 napi fogházra ítélte. Az elítéltek felelbezzése folytán az ügy a törvényszék elé került, ahol tegnap tartották meg a tárgyalást s a kir. törvényszék helybenhagyta az elsőfoku ítéletet.

LAX és MÁRTIN

ujonnan berendezett

ÁRUHÁZA

MEGNYILT!

Áruraktárunkat nemcsak ruhakelmékben, hanem vászon és kész fehérművekben megnagyobbítottuk. — Különösen ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat az alábbi cikkekből u. m.

Kész kostümökben
Kész bluzok és
Kész pongyolákban
Kész aljakban :
 valamint
női-és gyermek-
! felöltőkben. !
A divat legutolsó darabjai.
 Szabott árak. — Telefon 168.

Erősebb, divatosabb, finomabb, férfi szövet selyem — mint a Rudbányai féle posztókereskedésben, méter ára 6—7—8 korona.

Járványos betegségek. Mórót a roncáló toroklobb, Bodajkon a Bodajkon a hasiagyagmáz, Csákváron a vörheny fellépett.

Férfiszövet és posztó nagyban és kicsinyben Keresztes Zsigmondnál. Kétféle ártóanyagmaradékokrendkívül jutányos árban. Felöltő és télikabát, nadrágszövet, maradékok.

Állategészségügy. A ragadós száj- és körömfeltámasztás községekben fellépett.

A Mai nappal ismét megkezdődött a már előnyösen ismert halak eladása. Tükrös ponty legszébbek 1 kg. 160 fillér. Süllő vagy fogas 1 kg. 280 fillér, csak a **BODEGA CSEMEGE CSARNOKBAN**. Kérem a címre ügyelni. Telefon 262.

Sokoldalú kérdésközlésre tudatom, hogy raktáromat nagyban kibővítettem, mert sikerült sok árut olcsón vennem. Női ruhakelmékben, pargettokban, vásznakban, ágyterítőkben nagy választék, olcsó árak mellett. Deutch Béla kizárólagos olcsó üzlete, Szent Imre-utca.

Divatos szabás szerint, minta után rendeljen nálam, férfi öltönyt, felöltőt, nadrágot stb. Vagy vegyen a Rudbányai kizárólagos posztókereskedésben jó, tartós gyapjú szövetet szívesen elkészítem. Szakál Sándor.

Pénteken friss balatoni hal kapható Gebauer Testvéreknél. Telefon 340.

Tea

1 csm. 100 gr császár keverék	1.40
50	70
100 háziartás tea	80
50	40
1 kg. 1 doboz angol tea	14—
különlegesség	

Kapható: **FIUMEI kávébehozatal** Székesfehérvár. — Telefon: 250.

Mindenemü drogeriai cikket **ALBA drogeriában** vegyünk.

Birkó J. utóda Üllő József sütődéjében kenyérsütések d. e. 9 órától d. u. 3-ig és sütemény különlegességek megrendelése elfogadtatik.

Nagyperkátaiak Amerikában.

Az amerikai Prince-Albert mellett lévő Bona Madonna nevű tanya-csoporton, ahol egy alig 13 éves magyar leányka, Simon Katica agyonütötte Janik Mariskát, a ki szintén magyar leány és még csupán tíz esztendő volt. Növeli az eset különlegességét az, hogy a kis magyar leány azért vetemedett gyilkosságra, mert a másik megsértette a becsületében. Simon Katica most Prince Albert város fogházában van és nemsokára tárgyalni fogják az ügyét.

Nagyon érdekes ennek a gyilkosságoknak a háttere. Ugyanis megtörtént, hogy Kanadának ezen az elhagyatott vidékén össetalálkozott két Fehérmegyéből, Nagyperkátáról való család; Simon Józsefnek és Janik Ferencnek családja. A két család már Magyarországon is eljenséges lábon állott egymással és a civódást Kanadában is folytatták. A véletlen okozta, hogy egymás

társzomszédságában vették farmot és ezáltal mindennapos lett közöttük a veszekedés. Ugy látszik, hogy mind a két családnak van a rovásán egy és más, amit még Magyarországon követett el. Simon József azt hangoztatta, hogy tudomása szerint Janik Ferenc gyilkosságot követett el, amit tanukkal is tud igazolni. Ezzel szemben Janik Ferenc azzal felelt, hogy ő viszont tudja, hogy Simon József fölakasztotta a saját fiát.

A valóság az, hogy Simon Józsefnek a fiát egy éjszaka csukogyan fölakasztva találták az istállóban. Az orvosok megállapították, hogy a fiatal legény nem lett öngyilkos, hanem mások akasztották föl a gerendára. A tetteseket azonban nem sikerült megátapítani.

Ezekből a kölcsönös véadékosokból támadt a két kis leány tragédiája. Az idősebbek ellenségeskedését folytatták a gyerekek is és Janik Ferenc tíz esztendőss kis leánya, Mariska folyton azt hangoztatta, hogy a tizenhárom éves Simon Katica, feleslet életet él. Szeptember negyedikén több magyar gyerek kiment az erdőszélig és ott gombát szedett. Mindegyiknél ásó volt, azzal dolgoztak. A kis Janik leány ismét ingerelni kezdte Simon Katicát, sőt azt is megette, hogy ásójával az idősebb leány szemé közé homokot dobált. A megbántott leány hirtelen dühében fölkapta a nála lévő ásót, és agyonütötte vele a tíz esztendőss kis leányt. Simon Katicát elfogták és börtönbe vitték. Védelmét Prince Albert legjelesebb ügyvédje, C. E. Gregory vállalta el ezéül koronáért.

REGÉNY.

Csejthevár asszonya

Regény a XVII. századból.
Németből fordította: Sebestyén József.
(42)

Nos? — folytatta némi szünet után Dóra — semmi válasz? En nyíltan feltettem a kérdést, tehát nyílt feleletet várok! Mit válaszol szavamra?

Boldogság? — ismételte többször Réthy — az igazi boldogságnak nagy az ára, s ennek a boldogságnak pedig a legnagyobb akadály az, hogy fenségedet olyan férfiúhoz fűzik a kötelesség szála, kit én szívem mélyéből tisztetek, akinek halálával tartozom.

Dóra — Réthy eddigi viselkedése után — ezt a feleletet nem várta. Arcát egyszerre az öröm pirja futotta be; egy szót sem szólt, de annál beszédesebbek voltak az örömtől ragyogó szemei. Odahajította fejét a fiatalember vállára... az pedig csak most vette észre, hogy előbbi szavaival túllepte a határt. Az első pillanatban el akarta magától taszítani az asszonyt, aztán fölkel szívében a részvét egy kis szikrája és az a kevés tisztelő — melyet Dóra iránt érzett... hisz jó részben maga volt az oka a fejedelemszonyon mostani viselkedésének... A mámoros szavakat, melyeket Dóra félbe hagyott, jóformán alig hallotta. Egy másik, ismerős hang csendült meg fülében, s csak annyit mondott: hát hülemmé letél? — hát ez az a nagy hüség, melyet annyiszor esküdözve fogadtál?!

(Folyt. köv.)

Egy liter asztali öregnyál, 6-ór 1. K. 12 fillér. Kapható a Székesfehérvári Keresztény Fogyasztási Szövetkezetben.

Fogak Kovács Dezső fogászati műtermében Székesfehérvár Nádor-utca és Bassa-utca sarkok. Gebhard-ház. Telefon 332.

Szerkesztői üzenetek.
G. K. Miért nem 19-én és miért csak 25-én kapjuk? Gyorsaság a fő! Boros. Ercsi. Levelére válasz megy.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy nagyon osinos, uradalomnál különböző beváló, gálambház jutányos áron eladó. Cim a szerkesztőség.

Boros Péter asztalosműhelyben Palotai-utca 17. sz. a., mindenféle asztalosmunkát pontosan, jól és jutányosan készít.

Két szobaurat teljes ellátásra felveszek. Cim a kiadóhivatalban.

Tanoncot felvesz Vida Elek kárpitos Megyeházépület.

Rollós kirakat jutányosan eladó a Bodegában.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt raktáron tart és elad házhozzállítva: I. r. poroszszület 4.40, szápári szünet 2.80, palotai szünet 1.40, aprított tészta 3.20. I. r. cement, égetett mész, nádfonat, oltott mész is kapható.

HA AKARJA

akülönféle regények monda és mesék helyett a történelmi valóságoknak megfelelően ismerni a **vérengző asszonyt** Bárthory Erzsébetet, akkor vegye meg kiadóhivatalunkban Sebestyén József könyvecskéjét. Abból az egész bűnügyet és bűnpert a maga valóságában megismerheti

200 holdas

kitűnő buzatermő birtok főváron mentén Székesfehérvár közelében olcsón a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Távirda-u. 5. sz.** alatt levő

férfiszabó műhelyemben

elvállalok megrendeléseket, valamint fazon munkákat és azt a legújabb divat szerint elkészítem, úgy hogy a legkényesebb igényeket is kielégítem szolid árak mellett. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

ILLÉS JÓZSEF,
férfiszabó.

Tolnamegyében vasut közelében egy **200 holdas** jó minőségű földbirtok kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Varrógéplavitások

műhelyünkben gyorsan és szakszzerűen készítetnek,
SINGER CO. varrógép-részvénytársaság.
Magyarország legnagyobb és legrégebbi varrógép-üzlete,
Székesfehérvár Nádor-utca, Töltényi-ház.

Veszprémi kiállításon 1904.
Eremmel kitüntetve!
Pécsi országos kiállításon 1907.

Zongorák!
PIANINOK! — HARMONIUMOK!
A leghíresebb bécsi gyárosoktól: **EBERHARD, FÖRSTER, STINGL, HOFMANN és OSERNY, stb.**
Állandóan nagyraktáron vannak bármilyen **HANGSZEREK,** részlete és térbe is kaphatók legolcsóbb árak mellett.

Szigoruan szabott szolid árak.

Zongorák	600	K-tól felfelé
Pianinók	450	
Harmoniumok	70	
Cimbalmok	70	
Cimbalmok pedállal	130	

10 évi jótállással.
Javítások és hangolások a legjutányosabban eszközöltemek.

HEIN MARTON
a Dunántul legnagyobb műhangszerkészítő telepe,
Kossuth-u. 2. és Simor-u. 37.

Szigoruan szabott szolid árak.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.